

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1836. 9. Juhli.

28ta lappa.

J a u n a s f i n n a s.

No Kursemmes. Gahje ne fenn leelskungs ar sawu wezzu jehgeri putnus meddiht. Pa lauku usnahje weetai, fur pee semmes, paschâ nokaltuschâ sahlê, tschetri tahdi rinkei rahdijahs, pa kurreem sahle, stipraki auguse, wehl bija salka, un ko us Wahj' wihsi sauz par raganu rinkeem tapeh3, ka wehl ne isgudroja, zaur ko winni zekahs. — Leelskungs, winnus eeraugoh, palikke dohmigs, wezzu peesauze un tam fazzija: raug', tê irr pulks tahdu rinkeu, pahre kurreem tew aiswakkar jautaju! moi tu tad ne jau dauds tahdu buhfi usgahjis, un laikam sinni, zaur ko winni nahf? — Wezzajs, zeppuri nonehmis, atbildeja: redseju laikam gan, zeenigs leelskungs, dauds tahdu, bet meh3 semmes laudis mas pahre tahdahm leetahm dohmajam un sinnam ko isteift. Tadeht arri ne usnemshohs wis isgudroht, zaur ko ikkats tahdu rinkeu zehlahs, bet no scheem tschetreem es jums no nejauschi tatschu ko warru isteift. Schinni paschâ weeta fenn deenas man gaddijahs, ar skrohthem peh3 barra swirbuku schaut, no kurreem tschetri, zits labbi tahd no zitta, kritte semmê, un ko wissus tepatt atstahju. Nu jau tê no putnineem naw kaulinsch wairs redsams! — Man negudram gan schkeet, ka winnu meefinas semmei buhs bijuschas par labbeem kuhdeem, kurreem tik arka, un ezzele truhke, to eemaifih, kâ waijaga, un kas tadeht ne zittadi, ne kâ pa rinkeem, laukam warreja eet spehka. — Leelskungs smejhahs, fazzidams: Wezzajs, warr buht, ka teefs; bet laikam pa zittahm weetahm ar tahdeem rinkeem buhs notizzis zittadi. — Un pahrnahjis, leelskungs pats usrakstija stahstu un mums atsuhcija, lai arri semneekem to dohdam lassih; warr buht, ka zits no winneem wehl sinn labbaku un skaidraku tulkpu pahre tahdeem rinkeem laukâ, un mums to arri labprahst fluddinahs, kad tik ar scheem raksteem winnu par to luhdsam.

No Tehrpatas. (4. Juhni.) Lihds schim tur tik laiwas un masi bordini ween pa to Emma-uppi atnahje, Kreewu prezzes atwesdamas pahre leelu Peipus.

esaru; jo ar fuggeem, ar fahdeem pah'r juhru brauz, tur ne mas ne warr eet, deht sekluma. Tapeh; wisseem pilssehtneekem bija par jo leelaku brihnumu, kad tatschu preeksch pahri deenahm pirmajs fuggis tur atbrauze, tikpatt leels, kà daschs, kas pah'r juhru eet, un ar diweem mastta fohkeem. Ak kà laudis wiffi brihnojahs, kamehr dabbuja sinnah't, ka Rappih'n-muischas rentineeks, tohti gudrs un ismahjih's kungs, scho fuggi jau tahdu sawadu lehsnu lizzis buhweht, ka neween pa esaru, bet arri pa uppi warr eet. Smuks fuggis, un kautgan 60 lastes warr kraut eekschâ, tatschu ne kad ne eegrimst dskaki, ne kà pee; pehdas ween. Schoreis, nahkdams no Rappih'n-muischas, bija peekrauts ar papihri un drihs ar spirtu pa esaru ees us Pleflawas pilssehtas, no kurrenes atkal weddihs gipfi us muischu. — Raut jel schis kungs, kas jau daschu jaunu leetu muhsu semmei par labbu isdohmaja, arri pee schi sawa skunstiga darba ne nahktu skahdê!

No Warschawas. (8. Mei.) Diwas Kreewu semneeku seewas Riemes gubbermentî, weena no tahs sehtas Zettkow, ohtra no tahs, ko saw; Smijowski, ne fennu labbâ prahtâ atwedde pee teefas sawus dehlus, kas pehrnâ gaddâ nekruhshôs nemti, bet no pulka bija isbehgufchi, gribbedami pee mah'tehm sehptees. Augsti zeenigs Reisers, dabbujis sinnah't pah'r scho abbu mah'tu gohda prahtu, pawehleja, katru apdahwinah't ar sudraba gohda sihmi, pa kruhtim nessamu.

No Leischu walsts, Pruh'schu semmê. Tur diwi semmes fohpeji taggad irr fluddinajufchi, ka winni sawas aitas, kad kà trakkas fahze greestees, daschreis jau peh; pahri stundahm effoht dseedinajufchi, smalki sakassitu krihti ar brandwihnu tahm eedohdami. Zehri, kas gaddu bija wezzumâ, dabbuja tãpatt preeksch puffedeenas kà peh; puffedeenas diwas allu glahses pilnas un wehl tai paschâ deenâ jau atkal fahze ehst.

No Wihnes pilssehtas, Estreikeru walsti Wahzsemme. Deewam schehloht gan teefs, ka kohlera-fehrga, no Itahljes semmes nahkdama, tur taggad atkal no jauna fah't plohsitees. 15tâ Juhni deenâ, kurra bija ta trescha peh; fehrgas eefahkuma, weenâ paschâ spittalî jau 3000 flimneeki bija usnemti, no kurkeem wehl tai deenâ 71 nomirre.

No Minkenes pilssehtas, Baiëru walsti Wahzsemme. Preeksch 26 gaddeem we; Sprantschu Reisers isfohlja tuhkschsch reis tuhkschsch rublus warras naudâ tam zilwekam dahwinah't, kas tahdu maschihi ni isdohmatu, ar kurru gattawi sukktatus linnus pa dauds smalleem paweddeneem warretu noweh'rt bes

zilwefa palihga. Calenderi preeksch pahri gaddeem arri sohlija, tam pascham zilwekam 36 tuhstohsch fudraba rubtus doht. Un luhl', Minkené dshwo gudrs ammatneeks, Hofer ar wahrdu, pahr kurreu taggad fahf stahstihf, ka winnam isde-wahs tahdu maschihni jau taifihf gattawu. — Ja irr teefs, fur tad wehl us preekschu wehrpejas atraddihs darbu?

No Schwizzeru semmes. Zittas draudses tur taggad fahf bihtees, ka waldneeki winneem us preekschu ne arri aisleegs, tahs ohtras fwehtku deenas fwehtihf; jo us reis zehlahs tahda walloda, ka draudsehm paschahm schahs deenas jau wairs ne mas ne patihkohf, tadeht, ka eeksch bihbeles ne wahrdinu pahr tahm effohf atraddufchas. Luht² schè, kahda leeka walloda! Kurfsch kristigs zilweks tad to ne jau no masohtnes sinn, ka fwehta bihbele agraki jau bija rakstita, pirms tik fwehtki us tahdu wihfi fahze fwehtihf, kà pehzlaikâ, — un ka tur tadeht arri sawadas sinnas pahr tahm ne mas naw meklejamas? —

No Parihsches. Sprantschu semme pehrnâ gaddâ no sweschas semmes dabbuja sehflu no brihnum' leeleem kartuppekeem, fo tur nupatt fahf audsinahf. Suhtija weenu gabbalu ne fenn arri us Parihschu, fur wiffi zilwefi, kas tik to dabbuja redseht, ne warreja isbrihnotees pahr winna aplamu leelumu; jo diwidesmit wihri labbi warretu paehstees no scha weeniga kartuppeta, — ja Sprantschu awihses naw mellojufchas.

No Dundi-pilssehtas, Skottu semmè. Schahs leelas pilssehtas fohpmanneem un pabrikanteem 24tâ Mei schinni gaddâ sawa leela runnas deena bija, pa kurreu, farunnadamees arri pahr teem linneem, fo no zittahm pasaulles mallahu likkufchi atwest, wiini wiffi fohpâ apleezinaja, ka ar teem, fo no Peh-terburges un Rihges dabbujufchi, gan warroht meerâ buht, jo ar kahdahm sihmehm buntès bijufchas apshmetas, no tahdas sortes arri linni teescham bijufchi. Bet leelas fuhdsibas bija dsirdamas pahr teem linneem, kas winneem schinnis gaddôs no Leepajas, Klaipehdas un daschas zittas pilssehtas nahkufchi; jo tee effohf bijufchi gluschi Aikti un arri tik neganti un wiltigi faseti buntès, ka wiini nu wairs ne mas ne warroht ustizzeht.

No Sihries walsts Ahfiâ, fo zittfahrt fauze par Zuhdu semmi. Utrohdahs tur starp Greakereem un Rattokeem taggad arri labs pulzinsch draudschu, kurreahm Luttera tizziba. Winnas few skohlâs arri jau deesgan sagahdaja, bet schahs teem laudim no zittahm tizzibahm arween lohti reebigas, jo winneem eerunnahs, ka zaur tahm skohlahm un ihpaschi zaur tahm grahmatahm winnu tizzibu pawiffam gribboht isdeldeht. Wehl naw diwi mehneschi pagahjufchi, tad leels pulks neprahfigu kauschu fabeedrojahs, ar warrenu trohkfni eelausahs skohlâs, fahnehme wiffas Deewa wahrdu grahmatas un gaischâ deenâ tahs us elu fadedsinaja. — Weenâ fallâ turpatt tuhwmâ laudis wehl tumfschaki; jo ne fenn, kad semme fahze trihzeht, wiini leelâs dufmâs faskrehje preeksch Luttera draudses basnizas, zeeti tizjedami, ka schi draudse winneem par spihfi semmi effohf trihzinajuse. — Ak tee mulki!

No Uhprikas. Arri turp zitti mahzitaji gahjuschi, paganu tautahm to preezas mahzibu fluddinah. Weens no scheem mahzitajeem mums grahmatu irr rakstijis, kurrâ winsch tâ stahsta: Ne fenn es sawu lauschu preekschâ biju runnajas pahr to jaunu firdi, ko Deews teem dohd, kas pee winna atgreeschahs. Us mahjahm eijoh, man diwi no negeru wehrgeem, wihrs un feewa, usrunnaja. Seewa teize, ka wifs, ko es sawâ spreddikf effoh, sazzijis pahr to grehzigu un launu firdi, wannai schkeetoh itc kâ pahr winnas paschas firdi runnahrs, bet nu winna gribboht Deewu luhgt jaunu firdi. Wihrs stahstija, ka sawu firdi jau mannoht dauds zittadu. Sazzija: mannâ firdi taggad gaisma atspihdejusti; es wairs tâ ne dohmaju wis, kâ papreeksch un arri wairs tâ ne warru dschwoh; dwehsele man taggad irr pilna ar mihlestibu us to Kungu un arween nessahs, winnu flussam peeluhgt; un kad es winnu peeluhdsu, tad man irr tâ ap firds, kâ jau buhtu debbesis. Zee grehki man gauschi reebj; un kad ta mihla fwehtdeena nahk, tad es preezajohs, ka atkal Deewa wahrdus dabbuschu dsirdeht. Zittkahrt bija zittadi; gaidiju gan arri us fwehtdeenu, bet ne tâ, kâ taggad; to laif' tik ka wakkas bija, wasatees apkahrt un sawahm kahribahm kalpoh. — Ohtrâ fwehtdeenâ tas pats wihrs ar masu grahmatu, behrneem lassamu, pee mannim nahze, luhgdams, lai winnam eemahzoh, lassih, un winsch sohlija, ikdeen labprah, skohlâ nahk. — Za feewa man arri daudsreis apmekle, kad wannai tik wakkas irr un fungi tauj. — Zittu reis, kad skohlâ maseem behrneem mannâ preekschâ dseefmina bija ja-skaita, feewa sahze raudah, un kad es winnu waizaju, kam raudajoh, tad atbildeja, ka labprah arri tahdu jauku dseefminu gribboht ismahzitees, ja tik zits wannai pee ta palihdsetu. Zo es wannai sohliju un nu winna gahje preezigi us mahjahm.

D. St—m.

2tra mihkla.

Pee kurras juhreas wilneem redseht warri,
Ka tee ar feltu brangi puschtojahs,
Kad karsâ laikâ filti faules=stari
Zaur wilnu saku rohtu zaurauschahs?
Zik dauds un daschkahrt nikna wehtra zellahs,
Kas pubshoh wissu juhru nihzina,
Wirus schi to wehsmiau un spehtu smekahs,
Ko rikta=rassa wilneem dahwina!

Bet kad tee tewim selta=drehbi rahda,
Un ar scho rohtu daschkahrt paklannahs,
Zad wihri, kas ar spohscheem sohbeem
strahda,
Zee pohstu nessoh, pee teem peestahjahs.

Gan leela irr scho aschu sohbu warra,
Kad tee pee juhreas dibbens redsami;
Zo tee tad wisseem wilneem nahwi darra,
Zohs nokaujoh, lihds wissi krittusch.

Zee wihri, kas tur bij, us mahjahm dohdahs,
Kad winnu mantas tikke sanemtas,
Zee isfitt wissu, kas eefsch wilneem rohdahs,
Zahs pehrles, kas irr juhra auguschahs.
Nu wezzais dibbens daschu pehrl dabbu,
Ko wihri labprah atkal juhrai dohd;
Zad sakrahj ihstâ laikâ tee to labbu,
Ko tee no jauna eefsch schahs juhreas rohd.

B.

Lihds 7. Zuhl pee Rihges irr atnahkuschl 634 fuggi un atsbraukuschl 555.

Brihw drikkht. No juhmallas=gubernementu augstas waldischanas pusses:

Dr. E. E. Napierky.